

27 ΣΕΠ. 2013

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ
ΕΛΕΓΧΟΥ

Αθήνα, 27.9.2013
Αρ. Πρωτ.: ΥΠ.ΠΟ.Α./ΓΡ.ΥΠ./Κ.Ε./60

Ταχ. Δ/ση: Μπουμπουλίνας 20
Ταχ. Κώδ : 106 82
Τηλέφωνο : 2131322-362, 363, 368
Fax : 210-82.01.426

ΠΡΟΣ: Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων
ΚΟΙΝ: 1. Βουλευτή κ. Ηλία Παναγιώταρο
2. Υπουργό Παιδείας και Θρησκευμάτων

Θέμα: Απάντηση στη με αριθμό πρωτοκόλλου 705/21.8.2013 Ερώτηση

Σχετικό: Το με αριθμ. πρωτ. 122407/ΙΗ ΕΞ/116257 εις/5.9.2013 έγγραφο του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (Τμήμα Κοινοβουλευτικού Ελέγχου), με το οποίο μας διαβιβάστηκε η ως άνω Ερώτηση.

Σε απάντηση της με αριθμ. πρωτοκόλλου 705/21.8.2013 Ερώτησης του Βουλευτή κ. Ηλία Παναγιώταρου και σύμφωνα με τα στοιχεία που έθεσαν υπόψη μας οι αρμόδιες υπηρεσίες μας, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Η Ρήνεια, αντίθετα από τα αναφερόμενα στη σχετική Ερώτηση, δεν είναι αδόμητη, ούτε προστατεύεται από ζώνες αρχαιολογικής προστασίας Α ή Β. Η νήσος ολόκληρη κηρύχθηκε Αρχαιολογικός Χώρος το 1994 (ΥΠΠΟ/Α1/Φ43/66618/2919, ΦΕΚ 83/10.2.1994), ενώ το 2012 τα νησιά Δήλος, Ρήνεια και οι μεταξύ τους βραχονησίδες (Μικρός και Μεγάλος Ρεματιάρης, Κουνελονήσι) κηρύχτηκαν ενιαίος ενάλιος και χερσαίος Αρχαιολογικός Χώρος (ΥΠΠΟΤ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ.21/53038/2672, ΦΕΚ 208/22.6.2012). Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, στους κηρυγμένους αρχαιολογικούς χώρους δεν απαγορεύεται η δόμηση, ούτε η διανυκτέρευση, ούτε προβλέπονται όροι και περιορισμοί δόμησης. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι κηρυγμένος αρχαιολογικός χώρος είναι επίσης η Μύκονος, τμήμα της Παροικιάς της Πάρου, πολλές άλλες περιοχές σε όλη την Ελλάδα, αλλά και τμήματα μεγάλων πόλεων όπως του Βόλου, της Αθήνας, του Πειραιά, της Θεσσαλονίκης κλπ. Επισημαίνεται τέλος ότι η Ρήνεια, σε αντίθεση με τη Δήλο, ουδέποτε περιελήφθη στον Κατάλογο των Μνημείων Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO. Σημειώνεται βέβαια ότι ακόμη και στη Δήλο επιτρέπεται η επίσκεψη, καθώς και η διαμονή του προσωπικού της ΚΑ'ΕΠΚΑ καθώς και ειδικών μελετητών, με βάση τις διατάξεις του Ν. 3028/2002.

Η Ρήνεια δεν είναι ακατοίκητη, όπως αναφέρεται, αντίθετα, κατοικείται διαρκώς από την αρχαιότητα έως σήμερα. Όπως και στην αρχαιότητα, σήμερα η Ρήνεια ανήκει στο Δήμο Μυκονίων και είναι χωρισμένη σε 80 τμήματα («παρτίδες») που καλύπτουν όλο το νησί, εκτός από τις περιοχές με εντοπισμένες αρχαιότητες και μνημεία (Κερενάλε, Παρακάστρι, Αγία Κυριακή, Ιερό του Ηρακλή), οι οποίες παρτίδες μισθώνονται στα μέλη του «Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Νήσου Ρήνειας», που ιδρύθηκε στις 6 Ιουνίου 1950, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.Δ. 327/1947. Η ανανέωση της αναγκαστικής μίσθωσης στη Ρήνεια γίνεται ανά δεκαετία. Η τελευταία μίσθωση έγινε τον Απρίλιο του 2012, ενώ παραδοσιακά οι κλήροι μισθώνονται στην ίδια οικογένεια. Σημειώνεται εδώ ότι και στη Δήλο υπήρχαν 9 παρτίδες που μισθώνονταν σε αγροτοκτηνοτρόφους, και μόλις το 2012, μετά από πολύχρονο αγώνα της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας, το Δημοτικό Συμβούλιο Μυκόνου αποφάσισε ομόφωνα να μην ενοικιάζονται πλέον οι παρτίδες της Δήλου.

Το 1830 (Expedition Scientifique de Morée) υπήρχαν στη Ρήνεια 25 κάτοικοι. Στις επίσημες κατοπινές απογραφές πληθυσμού στο νησί υπήρχαν:

Έτος	Κάτοικοι
1896	67
1907	72
1920	83

1928	159
1940	58
1951	128
1961	47
1971	24
1981	11
1991	0
2001	0
2011	0

Οι διακυμάνσεις οφείλονται στην εποχή που έγινε η απογραφή, καθώς κάθε Οκτώβριο οι ενοικιαστές κληρούχοι μεταφέρουν τα πρόβατα από τη Ρήνεια στη Μύκονο για να γεννήσουν. Κατά το τέλος του έτους, τα πρόβατα μεταφέρονται πάλι στη Ρήνεια, όπου παραμένουν μέχρι τις εβδομάδες πριν από το Πάσχα. Τότε μεταφέρονται πάλι στη Μύκονο, όπου κουρεύονται τα πρόβατα και σφάζονται τα αρνιά. Κατά τα μέσα Μαΐου, τα ξαναπηγαίνουν στη Ρήνεια όπου παραμένουν όλο το καλοκαίρι, μέχρι τον επόμενο Οκτώβρη. Στις τελευταίες απογραφές, δεν δηλώθηκαν κάτοικοι στη Ρήνεια επειδή η απογραφή έγινε χειμώνα ή άνοιξη και οι κάτοικοι, κάποιοι από τους οποίους διαθέτουν ιδιόκτητα μικρά σκάφη, είχαν απογραφεί στις κατοικίες τους στη Μύκονο.

Στη Ρήνεια υπάρχουν πολλές παλιές αγροικίες καθώς και 5 ξωκλήσια (Αγία Τριάδα, Αγία Κυριακή, Άγιος Γεώργιος, Άγιος Νικόλαος και Θεοτόκος), που χρονολογούνται στις αρχές του περασμένου αιώνα, δηλαδή πολύ πριν από την κήρυξη του 1994. Το σπίτι – αγροικία της Ρήνειας, που περιβάλλεται από χωράφια και βοσκότοπους, οι Μυκονιάτες το λένε *Χωριό*. Το *Χωριό* αποτελεί τη βασική οικιστική και αγροτική μονάδα, και κατά κανόνα συνήθως περιλαμβάνει, εκτός από το κυρίως δωμάτιο («σάλα») και κάποιους άλλους χώρους ή κτήρια (κουζίνα, τυροκομείο, αποθήκη, αυλή, χώρο για τα ζώα, φούρνο, άλλους αποθηκευτικούς χώρους – κελιά κλπ, βλ. Υπάρχουν περί τις 150 τέτοιες αγροικίες, οι περισσότερες εγκαταλειμμένες σήμερα και σε διαφορετικά στάδια κατάρρευσης. Στις υπόλοιπες κατοικούν γύρω στις 80 οικογένειες περιστασιακά. Μέχρι τη δεκαετία του 1960 οι οικογένειες κατοικούσαν μόνιμα στο νησί και πολλοί Μυκονιάτες έχουν γεννηθεί και μεγαλώσει στη Ρήνεια. Μετά την δεκαετία του 1960 και την τουριστική ανάπτυξη της Μυκόνου όλοι έχουν κατοικίες και στη Μύκονο.

Σημειώνεται ότι εννέα (όσοι και οι κλήροι της Δήλου) τέτοιες αγροικίες υπάρχουν και στη Δήλο για τη διαμονή των ενοικιαστών κληρούχων. Γύρω στο 1985 έξη από αυτές επισκευάστηκαν από την Εφορεία και χρησιμοποιούνται ακόμη για τη στέγαση του προσωπικού.

Το νησί ελέγχεται από την Υπηρεσία. Τα μικρά επιφανειακά ευρήματα μεταφέρονται στο Αρχαιολογικό Μουσείο Δήλου, ενώ με τρακτέρ, με μεγάλη δυσκολία και πρωτόγονα μέσα (σχεδία και βαρέλια) έγινε δυνατή στο παρελθόν η μεταφορά και κάποιων μεγαλύτερων γλυπτών. Αρχιτεκτονικά μέλη και ταφικά μνημεία που, εξαιτίας του μεγέθους και της δυσπρόσιτης περιοχής στην οποία βρίσκονται, δεν είναι δυνατόν να μεταφερθούν, έχουν τεκμηριωθεί φωτογραφικά. Φωτογραφικά έχουν επίσης τεκμηριωθεί, με περιοδείες σε ολόκληρο το νησί, τα ορατά μνημεία. Υπογραμμίζεται ότι από την ίδρυση της Εφορείας Αρχαιοτήτων Μυκόνου το 1893, δεν έχει ποτέ παρατηρηθεί ή αναφερθεί λαθρανασκαφή ή αρχαιοκαπηλική δραστηριότητα στη Ρήνεια. Σ' αυτό συμβάλλει η παρουσία ανθρώπων στο νησί, πολλοί από τους οποίους έχουν γεννηθεί ή έχουν μεγαλώσει εκεί και νοιάζονται τον τόπο.

Επιπλέον, προφορικά και γραπτά έχουν συχνά ενημερωθεί οι αρχές της Μυκόνου για το καθεστώς προστασίας του νησιού και, ως μέσο επιπρόσθετης προστασίας, έχει επανειλημμένα ζητηθεί από το Λιμεναρχείο Μυκόνου να μην επιτρέπεται η μεταφορά οικοδομικών υλικών ή μηχανημάτων στο νησί, χωρίς άδεια της Υπηρεσίας. Επίσης το 2008 και το 2009, με αφορμή προσγείωση ελικοπτέρων στη Ρήνεια, ζητήθηκε από την Πολιτική Αεροπορία Αερολιμένα Μυκόνου να μην επιτρέψει ξανά προσγείωση ελικοπτέρου στο νησί.

Όσον αφορά στις οργανωμένες εκδρομές που γίνονται στο νησί και διαφημίζονται στο διαδίκτυο, ουδέποτε έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα στην Υπηρεσία. Σημειώνεται ότι από τις διαφημιστικές φωτογραφίες που είναι αναρτημένες στο διαδίκτυο (βλ. π.χ. <http://www.mykonos-accommodation.com/ellenika/krouaziera-dilos-rinia.htm>) προκύπτει ότι πρόκειται για δύο καϊκια του Παναγιώτη Φαρούπου και ότι γίνονται στην παραλία, μπροστά από την αγροικία της οικογένειάς του. Η περιοχή αυτή είναι μακριά από τα ανασκαμμένα μνημεία. Η εκδρομή, όπως αναγράφεται στη διαφήμιση και μας βεβαίωσε το λιμεναρχείο Μυκόνου, γίνεται από 11:00 μέχρι 15:00 σε συνδυασμό με επίσκεψη στη Δήλο, ημέρες και ώρες δηλαδή που ο Αρχαιολογικός Χώρος είναι ανοικτός για τους επισκέπτες. Από την Εφορεία στάλθηκε έγγραφο στις τοπικές

άρχες σχετικά με το αν έχει χορηγηθεί άδεια επιχείρησης υγειονομικού ενδιαφέροντος. Σημειώνεται ότι αυτές οι εκδρομές γίνονται στη Ρήνεια εδώ και δεκαετίες και αναφέρονται στο οδηγό Ρήνεια του Γεωργίου Γιαγκάκη, έκδοση του 1986.

Κανένα αίτημα ανέγερσης νέας οικοδομής δεν έχει υποβληθεί στην ΚΑ' ΕΠΚΑ τα τελευταία 30 τουλάχιστον χρόνια. Όσον αφορά στις επισκευές, χορηγείται έγκριση από την Υπηρεσία, σε ό,τι αφορά στις αρμοδιότητές της, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει σχετική βεβαίωση του Δήμου Μυκονίων ότι ο αιτών είναι ενοικιαστής κλήρου, αλλά και η σύμφωνη γνώμη των συναρμόδιων Υπηρεσιών προς τις οποίες κοινοποιούνται τα σχετικά έγγραφα.

Μετά από πρόσφατες καταγγελίες, διενεργήθηκε αυτοψία τόσο από αρχαιοφύλακες όσο και από κλιμάκιο αρχαιολόγων της ΚΑ' ΕΠΚΑ, όπου διαπιστώθηκε ότι σε αρκετές αγροικίες (Χωριά) έχουν υπάρξει τα τελευταία χρόνια περιορισμένες και μικρής κλίμακας παρεμβάσεις, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν με ελάχιστες ή χωρίς καθόλου εκσκαφικές εργασίες (π.χ. ανύψωση στέγης κατά 20-50 εκ., εγκατάσταση 2-3 μικρού μεγέθους φωτοβολταϊκών πάνελ στην οροφή της κατοικίας, κατασκευή πρόχειρων δομών στο ύπαιθρο, για αποθηκευτικούς λόγους ή για λόγους υγιεινής κλπ). Όπου πάντως διαπιστώθηκαν υπερβάσεις, οι οποίες δεν συνάδουν με τη φυσιογνωμία και τον αγροτικό χαρακτήρα του τοπίου (π.χ. προσθήκες από ελενίτ, επεκτάσεις και καλύψεις με νοβοπάν κλπ), παρόλο που προκαλούν μόνο αισθητική ζημιά και όχι καταστροφή αρχαιοτήτων, κατόπιν των έντονων προφορικών συστάσεων της ΚΑ' ΕΠΚΑ, ήδη απομακρύνθηκαν.

Η «κτιστή ψησταριά» για μπάρμπεκιου βρίσκεται στο Χωριό του κ. Μάρκου Κουκά (καταγεγραμμένη ενοικιάστρια η κ. Ειρήνη Κουκά του Θεοδώρου). Εκεί διαπιστώθηκε προσθήκη δωματίου, λίθινη επένδυση των τοίχων του παλαιού κελιού, τσιμεντόστρωση και επέκταση του στεγάστρου έτσι ώστε να μετατραπεί σε βεράντα, μετατροπή του παραδοσιακού φούρνου σε μπάρμπεκιου κ.λπ). Σημειώνεται ότι η ΚΑ' ΕΠΚΑ είχε αποστείλει σήμα διακοπής για εργασίες στο συγκεκριμένο κτίσμα κατά το 2007. Σύμφωνα με πληροφορίες από το Προεδρείο του Αναγκαστικού Συνεταιρισμού Ρήνεια, οι οικοδομικές εργασίες συνεχίστηκαν και ολοκληρώθηκαν τον Σεπτέμβριο – Οκτώβριο του 2012, περίοδο που υπήρχαν ελάχιστοι κάτοικοι στο νησί, επειδή οι κληρούχοι, όπως γίνεται παραδοσιακά, είχαν μεταφέρει τα κοπάδια τους στη Μύκονο για να γεννήσουν. Η ΚΑ' ΕΠΚΑ υπέβαλλε μήνυση για παράβαση των διατάξεων του Ν. 3028/2002.

Διαπιστώθηκε επίσης ότι σε κλήρο που σήμερα ενοικιάζεται από τον κ. Κυριάκο Σαντοριναίο έχει κατασκευαστεί νέο λίθινο κτίσμα πάνω στα θεμέλια παλαιού κελιού. Το συγκεκριμένο κτίσμα φέρεται να κατασκευάστηκε από τον προηγούμενο ενοικιαστή του κλήρου κ. Ευάγγελο Σαντοριναίο, ο οποίος έχει πλέον αποβιώσει, αποκλειστικά και μόνο για να χρησιμοποιείται περιστασιακά από τον παπά που λειτουργεί το εκκλησάκι της Αγίας Τριάδας την ημέρα του πανηγυριού. Επειδή ακριβώς ο υπεύθυνος για την οικοδόμηση έχει αποβιώσει ΚΑ' ΕΠΚΑ δεν προχώρησε στην υποβολή μήνυσης.

Προγραμματίζεται εκ νέου αυτοψία αρχαιολόγων της ΚΑ' ΕΠΚΑ κατά τους φθινοπωρινούς μήνες, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι ενοικιαστές έχουν συμμορφωθεί με τις υποδείξεις της Υπηρεσίας, καθώς και να προχωρήσουν σε εθνοαρχαιολογική μελέτη, καθώς η διατήρηση του αρχαίου τρόπου ζωής και παραγωγής στη Ρήνεια είναι αξιομνημόνευτη.

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υφυπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού
2. ΔΙΠΚΑ
3. ΚΑ' ΕΠΚΑ

ΑΚΡΙΒΕΣ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΟ

Από το πρωτότυπο.....

Αθήνα..... 27/9/2013...